

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАТИКИ,
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту
інноватики, природокористування та
інфраструктури

Василь БРИЧ
"28" _____ 2023 р.

Директор навчально-наукового інституту
новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ
"28" _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ
_____ 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«Ефективність транспортних процесів»**

ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань – 27 Транспорт
спеціальність – 274 “Автомобільний транспорт”
освітньо-професійна програма – “Автомобільний транспорт”

Кафедра транспорту і логістики

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПІЗ (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік/іспит, (семестр)
Денна	1	2	30	15	5	4	96	150	Залік (3)
Заочна	1	2	8	4	-	4	134	150	Залік (3)

11.09.2023

Тернопіль – 2023

Робоча програма склав к.е.н., доцент кафедри транспорту і логістики Олег ВАЦЛАВСЬКИЙ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри транспорту і логістики, протокол № 2 від 28.09.2023 р.

Зав. кафедри
д-р техн. наук, професор

Павло ПОПОВИЧ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 274 Автомобільний транспорт, протокол № 2 від 28.09.2023 р.

Голова групи
забезпечення спеціальності
д-р техн. наук, професор

Руслан РОЗУМ

Гарант ОПШ
д-р техн. наук, професор

Руслан РОЗУМ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Ефективність транспортних процесів»**

1. Опис дисципліни «Ефективність транспортних процесів»

Дисципліна – «Ефективність транспортних процесів»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 27 Транспорт	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність – 274 Автомобільний транспорт	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 96 год.</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Індивідуальна робота <i>Денна – 5 год.</i> <i>Заочна – - год.</i> Тренінг, КПІЗ: <i>Денна – 4 год.</i> <i>Заочна – - год.</i>
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – Залік

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є вивчення основ організації обліку та аналізу виробничих витрат на підприємствах, формування собівартості перевезень і транспортних послуг та оподаткування доходів транспортних підприємств.

Завдання полягають у формуванні знань, вмінь та уявлень згідно предмету дисципліни.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- класифікацію витрат на надання послуг та виконання робіт;
 - основи проведення аналізу витрат на надання послуг;
 - призначення та порядок складання кошторису витрат;
 - порядок формування собівартості перевезень;
 - методики аналізу собівартості послуг та визначення резервів її зниження;
 - облік витрат на виконання послуг у фінансовій звітності;
 - особливості обліку витрат на виконання робіт;
 - призначення та порядок заповнення податкової накладної;
 - порядок заповнення реєстру отриманих та виданих податкових накладних;
 - порядок заповнення декларації про податок на додану вартість та подання звітності з податку на додану вартість;
 - ведення обліку основної діяльності підприємства;
 - складання декларації про прибуток підприємства.
- вміти:
- класифікувати витрати на надання послуг та виконання робіт;
 - проаналізувати валові витрати на надання послуг та виконання робіт;
 - скласти кошторис витрат на об'єм транспортних послуг в залежності від виду транспорту, підприємства та наданих послуг;
 - розрахувати повну собівартість перевезень та надання супутніх транспортних послуг;
 - проводити аналіз собівартості послуг та визначати резерви її зниження;
 - використовуючи результати діяльності підприємства, за нормативними методиками і інструкціями заповнити документи щодо обліку витрат за видами послуг, що надаються;
 - використовуючи результати діяльності підприємства, за нормативними методиками і інструкціями заповнити документи щодо обліку

витрат на виконання робіт за видами транспорту;

– використовуючи результати діяльності підприємства, за нормативними методиками і інструкціями заповнити податкову накладну;

– використовуючи результати діяльності підприємства, за нормативними методиками і інструкціями заповнити реєстр отриманих та виданих податкових накладних;

– використовуючи результати діяльності підприємства, за нормативними методиками і інструкціями заповнити декларацію про податок на додану вартість;

– використовуючи результати діяльності підприємства, за нормативними методиками і інструкціями, в умовах відповідного до структури підприємства підрозділу вести облік валових доходів, прибутку підприємства і валових витрат від всіх видів діяльності;

– скласти декларацію про прибуток підприємства.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. Собівартість перевезень

Тема 1,2. Класифікація витрат

Предмет, мета і зміст курсу. Транспортний комплекс України: структура транспортного комплексу; види та задачі транспортних підприємств: фактори зовнішнього та внутрішнього середовища транспортних підприємств; взаємозв'язок транспортних підприємств з іншими суб'єктами економічної діяльності; послуги транспортних підприємств.

Транспортне підприємство, як суб'єкт господарювання: поняття, мета і напрями діяльності транспортного підприємства; класифікація підприємств; об'єднання підприємств; правові засади функціонування підприємств.

Поняття та суть витрат. Загальні положення класифікації витрат на транспорті. Явні, альтернативні та безповоротні витрати. Класифікація витрат за видами діяльності та місцем виникнення. Статті калькуляції. Розподіл витрат на змінні і постійні.

Тема 3. Аналіз витрат на надання послуг

Завдання та методичні підходи до аналізу витрат на надання послуг. Аналіз витрат на одну гривню продукції. Проведення CVP аналізу. Визначення точки беззбитковості та точки планового прибутку. Аналіз витрат за економічними елементами. Визначення структури витрат.

Тема 4,5. Кошторис витрат

Призначення кошторису витрат на підприємствах транспорту. Розробка кошторисної документації. Кошторис структурних підрозділів та зведений кошторис підприємства. Порядок складання кошторису.

Тема 6. Собівартість перевезень

Поняття повної собівартості перевезень і надання супутніх транспортних послуг. Методи калькулювання собівартості продукції. Методика калькуляції собівартості перевезень. Склад фонду оплати праці підприємства. Пряма та відрядна форми оплати праці. Відрахування на соціальні заходи. Розрахунок матеріальних витрат. Поняття та методи нарахування амортизації.

Тема 7. Аналіз собівартості послуг

Завдання та методика проведення аналізу собівартості послуг. Джерела інформації для проведення аналізу собівартості послуг. Фактори, що впливають на собівартість перевезень. Вплив техніко-експлуатаційних показників використання рухомого складу на собівартість перевезень. Визначення резервів зниження собівартості перевезень.

МОДУЛЬ 2. Облік витрат на виконання робіт та послуг

Тема 8,9. Облік витрат на виконання послуг

Основні завдання та принципи організації обліку витрат. Відображення різних видів витрат у фінансовій звітності. Склад та види витрат на виконання транспортних послуг. Визначення норм витрачання матеріальних витрат. Документи щодо обліку витрат за видами послуг, що надаються.

Тема 10. Облік витрат на виконання робіт

Види робіт, які виконуються на транспорті. Формування витрат на ремонт і технічне обслуговування рухомого складу. Кошторис витрат на виробництво. Витрати на навантажувально-розвантажувальних та складських роботах.

Тема 11. Податкова накладна

Податок на додану вартість. Платники ПДВ. Об'єкт, база, ставки оподаткування ПДВ. Порядок обчислення та сплати ПДВ. Особливості обліку та обчислення ПДВ на транспорті. Податкова накладна. Порядок заповнення податкової накладної.

Тема 12. Реєстр отриманих та виданих податкових накладних

Призначення реєстру отриманих та виданих податкових накладних. Порядок ведення реєстру отриманих та виданих податкових накладних.

Тема 13. Декларація про податок на додану вартість.

Надання звітності з податку на додану вартість. Складання декларації про податок на додану вартість. Порядок заповнення декларації про податок на додану вартість.

Тема 14. Облік основної діяльності

Склад валових витрат та валових доходів підприємства. Облік валових доходів та валових витрат. Документи, у яких відображаються валові доходи та валові витрати підприємства. Визначення оподаткованого прибутку підприємства.

Тема 15. Декларація про прибуток підприємства

Мета - складання та порядок подання декларації про прибуток підприємства. Структура декларації про прибуток підприємства. Порядок складання декларації про прибуток підприємства. Порядок заповнення декларації. Строки подання декларації та сплати податку.

3. Структура залікового кредиту дисципліни «Ефективність транспортних процесів»

	Кількість годин				Контрольні заходи
	Лекції Денна/ Заочна	Практичні Заняття Денна/ Заочна	Самост. Робота Денна/За очна	Індиві- дуальна робота Денна/ Заочна	
Змістовий модуль 1. Методологічні засади організації управління персоналом в сфері автомобільного транспорту та його особливості					
Тема 1,2. Класифікація витрат	4/-	2/-	6/15		Поточне опитування
Тема 3. Аналіз витрат на надання послуг	2/-	1/-	6/15		Поточне опитування, кейси
Тема 4,5. Кошторис витрат	4/2	2/1	8/14	1	Поточне опитування
Тема 6. Собівартість перевезень	2/-	1/1	8/10		Поточне опитування, кейси
Тема 7. Аналіз собівартості послуг	2/-	1/-	8/10		Модуль 1
Змістовний модуль 2. Облік витрат на виконання робіт та послуг					
Тема 8,9. Облік витрат на виконання послуг	4/2	2/1	10/10	1	Тестування
Тема 10. Облік витрат на виконання робіт	2/-	1/-	8/10		Поточне опитування
Тема 11. Податкова накладна	2/2	1/1	8/10	1	Тестування
Тема 12. Реєстр отриманих та виданих податкових накладних	2/2	1/-	10/10	1	Тестування
Тема 13. Декларація про податок на додану вартість.	2/	1/-	8/10		Поточне опитування
Тема 14. Облік основної діяльності	2/	1/-	8/10		Поточне опитування
Тема 15. Декларація про прибуток підприємства	2/	1/-	8/10	1	Ректорська контрольна робота
Тренінг			4/-		
Всього 150 год	30/8	15/4	96/134	5/-	

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1,2. Класифікація витрат	2	
2	Тема 3. Аналіз витрат на надання послуг	1	1
3	Тема 4,5. Складання кошторису витрат	2	
4	Тема 6. Розрахунок собівартості перевезень	1	
5	Тема 7. Визначення резервів зниження собівартості перевезень	1	1
6	Тема 8,9. Облік витрат на виконання послуг	2	
7	Тема 10. Облік витрат на виконання робіт	1	
8	Тема 11. Податкова накладна	1	1
9	Тема 12. Реєстр отриманих та виданих податкових накладних	1	
10	Тема 13. Декларація про податок на додану вартість	1	
11	Тема 14. Облік валових доходів і валових витрат підприємств ва	1	1
12	Тема 15. Декларація про прибуток підприємства	1	
	ВСЬОГО:	15	

5. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання передбачає створення умов і забезпечення можливостей для повної реалізації творчого потенціалу студента у процесі вироблення і обґрунтування системи управління персоналом автотранспортного підприємства в умовах агресивного конкурентного середовища. Комплексне практичне індивідуальне завдання передбачає використання елементів науково-дослідницької діяльності, розвитку здібностей виконавця, формування нестандартного мислення та реалізації ситуаційного підходу при виявленні і розв'язанні управлінських проблем.

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Ефективність транспортних процесів» охоплює усі основні теми дисципліни. КППЗ передбачає розроблення або удосконалення існуючих методик організації управління персоналом для конкретного суб'єкта господарювання (за вибором студента), чим забезпечується варіантність КППЗ. Базою для виконання цієї частини КППЗ може бути підприємство будь-якої організаційно-правової форми, яке є юридичною особою або відокремленим структурним підрозділом з самостійним поданням звітності. Вибір підприємства здійснюється студентом самостійно, узгоджується з керівником курсу з метою усунення дублювання виконуваних студентами робіт і повинен передбачати можливість отримання інформації для виконання КППЗ.

6. Самостійна робота студентів

Самостійна робота як основна форма засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових занять та без участі викладача, передбачає особистісно-орієнтовану організацію самоосвіти студента. Самостійна робота забезпечується необхідними навчально-методичними засобами: підручниками, навчальними посібниками, конспектами лекцій, навчально-методичними розробками для самостійного вивчення дисципліни, електронно-обчислювальною технікою, періодичними виданнями, засобами самоконтролю (тести, задачі, ділові ситуації, питання для самоконтролю).

Студенти мають можливість самостійно опрацьовувати навчальний матеріал у бібліотеці, навчальних кабінетах і комп'ютерних класах з використанням Інтернет, а також у домашніх умовах (при отриманні відповідного пакету навчально-методичної літератури).

Діагностика якості самостійної роботи здійснюється викладачем при оцінюванні змістових модулів та на основі підсумкового контролю залікового модуля.

Перелік питань для самостійного опрацювання з дисципліни «Ефективність транспортних процесів»:

1. Виконання аналізу залежності витрат від об'єму наданих послуг на транспортному підприємстві.
2. Визначення суми витрат на перевезення і складання калькуляції собівартості одиниці транспортної роботи.
3. Проведення комплексного аналізу витрат на надання послуг і аналізу структури собівартості послуг.
4. Оцінка зміни обсягів наданих послуг шляхом застосування факторного аналізу.
5. Оцінка впливу вартісного чинника на обсяг надання послуг.
6. Аналіз обсягу наданих послуг в динаміці і за структурою.
7. Формування та аналіз собівартості в процесі прогнозування отримання податкового прибутку.
8. Формування доходів, витрат і прибутку підприємства.
9. Відображення витрат у фінансовій звітності.
10. Нормування витрачання палива і мастильних матеріалів.
11. Складання декларації про прибуток транспортного підприємства.

7. Тренінг з дисципліни «Ефективність транспортних процесів»

Тренінг ([англ.](#) *training*) — це запланований процес модифікації (зміни) відношення, [знання](#) чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального [досвіду](#) з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від

англ. to train — виховувати, навчати) — комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування — система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.

3. **Практична частина** реалізується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

4. **Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Ефективність транспортних процесів» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Ефективність транспортних процесів» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
1. Усне опитування під час заняття (6 тем по 10 балів = 60 балів) 2. Письмова робота = 40 балів.	1. Усне опитування під час заняття (9 тем по 5 балів = 45 балів) 2. Письмова робота = 55 балів	1. Написання КПЗ, яке включає вибір теми, складання плану роботи та її написання = 60 балів. 2. Тренінги = 20 балів 3. Захист КПЗ = 20 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант методичних вказівок з дисципліни «Ефективність транспортних процесів»	1-15
2.	Електронний варіант лекцій	1-15
3.	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1-15
4.	Система moodle.wunu.edu.ua	1-15

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Волкова Т. В. Удосконалення управління якістю доставки зерна автомобільним транспортом на території України. *Комунальне господарство міст*. 2020. 154 (1). С. 216-222.

2. Гаврилов Е.В., Дмитриченко М.Ф., Доля В.К., Лановий О.Т., Линник І.Е., Поліщук В.П. Системологія на транспорті. Підручник у 5 кн. Під заг. ред. Дмитриченка М.Ф. Кн. I: Основи теорії транспортних процесів і систем. К.: Знання України, 2015. 344с.

3. Давідіч Ю. О. Конспект лекцій з дисципліни «Ефективність транспорту» (для магістрів усіх форм навчання спеціальності 275 – Транспортні технології). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 74 с.

4. Дмитриченко М.Ф., Яцківський Л.Ю., Ширяєва С.В., Докуніхін В.З. Основи теорії транспортних процесів і систем. Навчальний посібник для ВНЗ. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 336с.

5. Закон України «Про транспорт» від 10 лист. 1994 р. Верховна Рада України; Закон від 10.11.1994 № 232/94-ВР (Редакція станом на 16.10.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text>

6. Ісаєнко В.Л. Обґрунтування раціональної дислокації мультимодальних терміналів. Актуальні напрями розвитку технічного та виробничого потенціалу національної економіки: монографія. Дніпро: Пороги, 2021. 437-445 с.

7. Лужанська Н.О. Підвищення ефективності діяльності вантажних митних комплексів : дис. ... канд. техн. наук : 05.22.01. Київ, 2021. 205 с.

8. Мікуліна М.О., Соларьов О.О., Таценко О.В. Роль складської інфраструктури в транспортних технологіях для аграрного виробництва. *Науковий журнал «Інженерія природокористування»*. Харків, 2020. №4(18). С. 29-34.

9. Никифорок О. І., Стасюк О. М., Чмирьова Л. Ю., Федяй Н. О. Цифровізація в транспортному секторі: тенденції та індикатори розвитку. Частина 1. *Статистика України*. 2019. № 3. С. 70–81.

10. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>

11. Офіційний веб-сайт Міністерство інфраструктури України. URL: www.mtu.gov.ua

12. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України URL: <http://www.mon.gov.ua>

13. A European Green Deal. The European Commission's priorities. 6 Commission priorities for 2019-24. An official website of the European Union. URL: <https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024>.

14. BenImmers. Transportation System Analyss. University of Leuven URL: <http://www.kuleuven.be/traffic/> <http://its-ukraine.org/intelligent-transport-systems/> <http://www.govtech.com/transportation/How-TransportationTechnologies-Will-Change-Everything-.html>

15. Luzhanska, N.O. Methodology for the multi-criteria efficiency assessment of cargo customs complexes. *World Science*. 2021. № 1 (66). p. 65-69. URL: doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30122020/7278

16. Markevych A., Vdovychenko V., Ivanov I. Influence of bus service downtime in the transport interchange on the duration of inter-route transfer of passengers. *Technology Audit and Production Reserves*. 2021. Vol. 3/2(59). 6-10.

17. Shramenko N., Pavlenko O., Muzylyov D. Logistics Optimization of Agricultural Products Supply to the European Union Based on Modeling by Petri Nets. In: Karabegović I. (eds) *New Technologies, Development and Application III*. NT 2020. *Lecture Notes in Networks and Systems*, 128. Springer, Cham, P. 596- 604.